

I N F O R M A C J A
Komisarza Wyborczego we Włocławku
z dnia 5 marca 2013 r.

o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału w referendum lokalnym w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji

Komisarz Wyborczy w Włocławku informuje o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnionym do udziału w referendum lokalnym, przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 ze zm.).

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum biorą udział w referendum na takich samych zasadach, jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendum, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendum

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum wpisana do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o: właściwym dla siebie obwodzie głosowania; lokalach obwodowych komisji do spraw referendum przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej; warunkach dopisania osoby niepełnosprawnej do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania, w którym znajduje się lokal przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych; terminie referendum oraz godzinach głosowania; przedmiocie i pytaniu (pytaniach) w referendum i o warunkach oraz formach głosowania.

Informacje, o których mowa wyżej, są podawane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie.

Informacje te, są także przekazywane przez wójta /burmistrza, prezydenta miasta/ osobie niepełnosprawnej, na jej wniosek, telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku, o którym mowa, osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

II. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendum posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 ze zm.), w tym także osoby posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;

- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
  - 4) orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
  - 5) orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów;
- a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez osobę niepełnosprawną wójtowi /burmistrzowi, prezydentowi miasta/ **najpóźniej w 21. dniu przed dniem referendum.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL osoby uprawnionej do udziału w referendum, oświadczenie o wpisaniu tej osoby do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie referendum, którego dotyczy zgłoszenie (referendum w sprawie odwołania wójta /burmistrza, prezydenta miasta/ i (lub) rady gminy/miasta), a także wskazanie adresu stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet referendalny.

Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności.

W zgłoszeniu osoba uprawniona do udziału w referendum może zażądać przesłania jej wraz

z pakietem referendalnym nakładki (nakładek) na kartę (karty) do głosowania sporządzonej (sporządzonych) w alfabecie Braille'a.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która będzie głosować korespondencyjnie, zostanie skreślona ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania i ujęta w spisie osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji do spraw referendum, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego na terenie gminy/miasta.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, nie później niż 7 dni przed dniem referendum, otrzyma z urzędu gminy/miasta pakiet referendalny, który zostanie doręczony **wyłącznie do rąk własnych** osoby uprawnionej do udziału w referendum, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności osoby uprawnionej do udziału w referendum pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż **3 dni od dnia pierwszego doręczenia.**

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie uprawnionej do udziału w referendum wchodzi: koperta zwrotna, karta (karty) do głosowania, koperta na kartę (karty) do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka (nakładki) na kartę (karty) do głosowania sporządzona (sporządzone) w alfabecie Braille'a — jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum zażądała jej (ich) przesłania.

Na karcie do głosowania osoba uprawniona do udziału w referendum oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Należy pamiętać, że znakiem „x” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

Po oddaniu głosu należy kartę (karty) do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę (karty) do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na kartę (karty) do głosowania spowoduje, że karta (karty) do głosowania nie będzie uwzględniona (nie będą uwzględnione) przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.**

Zaklejoną kopertę na kartę (karty) do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji do spraw referendum.

Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

Przed włożeniem oświadczenia do koperty należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta (karty) do głosowania nie będzie uwzględniona (nie będą uwzględnione) przy ustalaniu wyników głosowania w referendum.

Kopertę zwrotną należy zakleić i nadać na adres obwodowej komisji do spraw referendum. **Nadanie polega na przekazaniu koperty zwrotnej przedstawicielowi Poczty Polskiej, w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum głosującej korespondencyjnie.** Przedstawiciel Poczty Polskiej wyda osobie uprawnionej do udziału w referendum dowód nadania. **Nadanie koperty zwrotnej może nastąpić nie później niż ostatniego roboczego dnia przed dniem referendum.**

Osoba uprawniona do udziału w referendum może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjnie (na zasadach przewidzianych dla osób niepełnosprawnych uprawnionych do udziału w referendum) nie mogą uprawnione osoby niepełnosprawne, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania.

III. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Osoby uprawnione do udziału w referendum posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w części I informacji dotyczącej głosowania korespondencyjnego oraz osoby uprawnione do udziału w referendum, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa do głosowania.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, mążowie zaufania, jak również wójt /burmistrz, prezydent miasta/ czy też radny – w zależności od tego czy referendum jest w sprawie odwołania przed upływem kadencji rady gminy/miasta i (lub) wójta /burmistrza, prezydenta miasta/.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem /burmistrzem, prezydentem miasta/ lub przed innym pracownikiem urzędu gminy/miasta, upoważnionym przez wójta /burmistrza, prezydenta miasta/ do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona do udziału w referendum **składa wniosek** do wójta /burmistrza, prezydenta miasta/. Wniosek należy **złożyć najpóźniej w 10. dniu przed dniem referendum.**

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa,
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum udzielająca pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miała ukończonych 75 lat.**

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum lub w innym miejscu na obszarze gminy/miasta, jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum zwróci się o to we wniosku o jego sporządzenie.

Osoba uprawniona do udziału w referendum ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa.

Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem głosowania, stosownego oświadczenia wójtowi /burmistrzowi, prezydentowi miasta/ lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji do spraw referendum w dniu głosowania.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, jeżeli wcześniej nie oddał głosu pełnomocnik. Głosowanie osobiste przez osobę uprawnioną, powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Szczegółowe zasady w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania oraz wzory wniosków i aktu pełnomocnictwa określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 września 2010 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. Nr 170, poz. 1146).

IV. Głosowanie w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może głosować w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji do spraw referendum dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze gminy/miasta. W tym celu powinna ona złożyć wniosek o dopisanie do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla tego lokalu.

Wniosek składa się w urzędzie gminy/miasta najpóźniej w 14. dniu przed dniem referendum.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która złoży powyższy wniosek, zostanie skreślona ze spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.

Informacja o lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych podana jest do wiadomości publicznej przez wójta /burmistrza, prezydenta miasta/ w obwieszczeniu o numerach i granicach obwodów głosowania, **najpóźniej w 30. dniu przed dniem referendum.**

V. Głosowanie w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

Osoba niepełnosprawna (z dysfunkcją narządu wzroku posługująca się alfabetem Braille'a) może głosować w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum przy użyciu nakładki na kartę (nakładek na karty) do głosowania sporządzonej (sporządzonych) w alfabecie Braille'a.

Zamiar głosowania przy użyciu nakładki powinien być zgłoszony wójtowi /burmistrzowi, prezydentowi miasta/ najpóźniej **w 14. dniu przed dniem referendum.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

W zgłoszeniu należy wskazać obwód głosowania właściwy dla miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum.

W dniu referendum obwodowa komisja do spraw referendum wraz z kartą do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładkę na kartę (nakładki na karty) do głosowania. Po oddaniu głosu osoba uprawniona do udziału w referendum obowiązana jest zwrócić komisji obwodowej nakładkę na kartę (nakładki na karty).

VI. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum

Osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, na jej prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu osobie uprawnionej sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby. Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania. Komisja jest natomiast obowiązana, na prośbę osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, do przekazania ustnie treści obwieszczeń referendalnych.

**Komisarz Wyborczy
we Włocławku**

/-/ Jolanta Górka

UWAGA

Terminarz czynności dotyczących uprawnień osób niepełnosprawnych w konkretnym referendum oraz wzory:

- wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
- zgody na przyjęcie pełnomocnictwa do głosowania w referendum lokalnym,
- zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego w referendum

są umieszczone jako odrębne dokumenty – na internetowej stronie Komisarza Wyborczego we Włocławku <http://wloclawek.pkw.gov.pl>

lub można je uzyskać w urzędzie gminy/miasta.

Terminarz czynności dotyczących uprawnień osób niepełnosprawnych w konkretnym referendum zawarty jest w kalendarzu referendalnym. Ponadto stanowi integralną część niniejszej informacji wydrukowanej w alfabecie Braille'a.